

Între 10-12 mai am participat în Timișoara la a treia ediție SPECTO; adică International Conference Social Work Perspectives și Quasi-Coercitive Treatment of Offenders.



Odată invitat, m-am dus, din mai multe motive. În primul rând, ea amintea de acțiunile și programele de sănătate mentală comunitară care erau vii la noi la începutul anilor 90; apoi, am întâlnit cu această ocazie un om care e dăruit unei cauze bune și dovedește că e posibil să facă altceva, în mijlocul indiferenței generale, ceea ce e reconfortant (e vorba de cea care a organizat întâlnirea – Mihaela Tomiță – de la Universitatea de Vest); și apoi, a fost o ocazie de a

reîntâlni vechi cunoștințe, Prof.Constantin Bălăceanu Stolnici și Șerban Ionescu, din Paris/Canada.



Întâlnirile SPECTO sunt interdisciplinare, chiar transdisciplinare, la ele participă juriști, polițiști, lucrători sociali, psihologi, medici ș.a.m.d. Această ediție a fost dedicată violenței printre adolescenții consumatori de droguri. E o vârstă la care, nefiind atinsă maturitatea civică, nu se aplică măsurile obișnuite de detentie în caz de infracțiune. Iar tratamentele cvasi-coercitive ridică o imensitate de probleme.

În primul rând e necesar un cadru legal adecvat. Prof.Ovidiu Predescu din Braşov, care are multe funcţii oficiale în ţară a prezentat cadrul legal din România, în dinamica sa, de la Cuza până în prezent. Prof. Pavel Abraham din Bucureşti, care a ocupat importante funcţii în poliţia română, în domeniul drogurilor, ocupându-se apoi de formarea ONG-urilor în această direcţie, a subliniat rolul şi activitatea acestora. Extrem de interesante au fost comunicările din prima sesiune privitoare la rezilienţa asistată. Pe mine acestea m-au nterestat cel mai mult, fiind corelate cu psihopatologia.

Se ştie că rezilienţa se referă la capacitatea omului ca, în ciuda faptului că e supus în anumite perioade ale vieţii la situaţii stresante extreme de grave, să nu rămână cu sechele în urma acestora. Dimpotrivă, sunt oameni care ajung să fie mai “căliţi” iar uneori în viaţă reuşesc mai bine decât alţii. Rezilienţa a fost descrisă întâi la copii, de către Rutter . Dar ulterior conceptul s-a extins asupra tuturor perioadelor de viaţă; iar în prezent se vorbeşte insistent de rezilienţa la vârsta a treia. Deci, cei în vârstă, deşi pot trece prin situaţii stresante grave, unii dintre ei se dovedesc nu doar că le depăşesc ci dezvoltă proiecte şi programe excelente la bătrâneţe.

Prof.Şerban Ionescu, care a ocupat importante catedre de psihopatologie în Canada şi la Paris, s-a specializat în ultimul timp în problema rezilienţei şi susţine manifestări internaţionale multiple pe această temă. În urmă cu 4 ani a patronat şi la Timişoara o întâlnire internaţională pe această temă, la Universitatea de Vest, a cărui Doctor Honoris Causa este. Ţin minte că atunci am prezentat o comunicare pe o temă ce mi-a venit în minte pe loc: rezilienţa generaţiei mele faţă de adversităţile situaţiei postbelice şi a mizeriilor din vremea impunerii comuniste în

România. Cu toate adversitățile cumplite pe care le-a trăit, bilanțul după multe decenii a generației mele a fost pozitiv.

Reziliența

În ultimul timp s-a dezvoltat însă o nouă idee : cea a rezilienței asistate. Adică, în perioada adversităților, stresului intens și a solicitărilor extreme, se pot diagnostic nu doar tulburările psihopatologice pe care o persoană le trăiește. Ci, se pot evalua rezervele și capacitățile sale. Și încă din timpul perioadei dificile pe care o trăiește, acestea pot fi utilizate în cadrul unor intervenții psihosociale, pentru a stimula readaptarea. Proiectele de reziliență asistată s-au dezvoltat la toate vârstele și la cele mai variate situații, pentru a nu se aștepta pasiv instalarea consecințelor nefaste ale psihotraumelor.

Prof.Șerban Ionescu și-a făcut din tema rezilienței asistate o preocupare de vârf. Anul trecut a publicat la Paris, la Edura P.U.F., un tratat pe această temă, pe care mi l-a trimis atunci, cu semnale de prietenie care ne leagă de atâtea decenii. Acum, la Timișoara, în prima sesiune plenară, a prezentat o sinteză a acestei problematici, cu centrare pe adolescenții infractori și addictivi. În continuare, Colette Jourdan-Ionescu a prezentat detalii privitor la implementarea unor astfel de programe.

Felul cum s-a manifestat ședința de deschidere, prima sesiune de comunicări și atmosfera general, mi-a amintit, cum scriam de la început, de atmosfera anilor 90. Atunci, țin minte cum toamna, când este ziua internațională a sănătății mentale, împreună cu Prof.Tiberiu Mircea și cu alții, am organizat la

Timișoara manifestări care au implicat Primăria, Mitropolia, școlile, ONG-urile, diverse instanțe de cultură, mass media în general. M-am gândit cu oarecare tristețe la faptul că de câțiva ani buni lumea a și uitat că mai există o astfel de zi. Totuși, se mai desfășoară programe și întâlniri ca cea de față, la care au venit în Timișoara multe persoane din țări ca Franța, SUA, Italia, Belgia, Marea Britanie.

Mai rețin atenția cu intervenția din prima zi a Prof.C.Bălăceanu Stolnici care a comentat perspective bio-neuro-genetică a infracționalității tinerilor. Dincolo de mediul educativ, familial și social, nu trebuie uitat că fiecare individ are o anumită dotare genetică, care poate condiționa devianțe developmentale și comportamentale. Așa încât nu trebuie să culpabilizeze în mod nediscriminatoriu ambianța. Iar proiectele de intervenție ce le facem, trebuie să țină seama corect de statutul bio-psihic al persoanei.



Întâlnirea SPECTO Timișoara 10-12 mai 2012 a fost interesantă și bogată în conținut. Au fost și momente culturale, ca de exemplu concertul Strauss de la Filarmonică, în care C.Bălăceanu Stolnici era invitat de onoare. Eu am avut și am tot timpul sentimentul că acest timp nu s-a schimbat cu nimic din perioada anilor 60, când l-am cunoscut și am discutat pe marginea unor interese comune în cibernetică. Deși de formație neurolog, el a fost în permanență apropiat psihiatrilor. Iar mie mi-a fost în permanență un apropiat (recent mi-a făcut referatul pentru apariția la Ed.Academiei Române a cărții Bazele Psihopatologiei Clinice, 2011). Așa cum întâlnirile și poveștile pe care le-am depănat – inclusiv despre Prof.E.Pamfil a cărui centenar l-am sărbătorit săptămâna trecută – au fost minunate.

Cât despre întâlnirea cu Prof.Șerban Ionescu, ea a fost de asemenea minunată. Ne știm din perioada anilor 60-70, întâlnindu-ne ulterior frecvent, inclusiv la Paris după 1990. Acum fiecare dintre noi suntem către bilanțul carierei. Dar ne amintim cu plăcere despre trecut. Trecutul nostrum și al României. El și-a susținut Doctoratul în Timișoara, la prof.Eduard Pamfil, în 1971 (Referatul Tezei e pus pe site în această ediție). Apoi, a făcut, după merit, o carieră excepțională de psihopatolog, în Canada și Franța. Dar nu vreau să vorbesc acum prea multe cu această ocazie.

Am realizat cu această ocazie un interviu cu D-na Mihaela Tomiță și cu Prof.Șerban Ionescu, care vor fi prezente pe site de îndată ce voi revedea textul.

